

OIKEUDENKÄYNTI

Jos oikeudenkäynnillä on suuri sija Raamatussa ja jos Jumala esiintyy siinä usein syytetyn, tuomarin, kantajan tai asianajajan eri rooleissa, syynä ei ole se, että Israel olisi ollut muita kansoja taipuvaisempi riitelyyn ja oikeudenkäynteihin, vaan se, että Raamatun Jumala tahtoo oikeudenmukaisuutta ja pyhyyttä. Luodessaan ihmisen omaksi kuvakseen hän odottaa tältä tunnustusta kiitoksenannossa, vapaudessa tapahtuvaa sitoutumista ja yhteyttä totuudessa. Vaikka hänen luotunsa on tehnyt syntiä, Jumala ei menetä toivoaan sen sydämen ja ymmärryksen suhteen; ennen kuin hän joutuu hylkäämään sen, hän tekee ensin kaikkensa tavoittaakseen sen; jos hänen täytyy tuomita se, hän ei tee sitä kuulematta sitä, vaan vasta saatuaan sen vakuuttuneeksi siitä, että se on väärässä ja hän itse oikeassa; jos hän voittaa, se tapahtuu yksin totuuden voimalla. Oikeudenkäynti edellyttää erimielisyyttä, osapuolten välistä riitaa, mutta myös vähimmäismäärää yhteisymmärrystä muutamasta peruseriaatteesta; niin kauan kuin oikeudenkäynti jatkuu eikä tuomiota ole vielä annettu, toivo ”sovinnosta” säilyy; vielä tuomion julistamisen jälkeenkin aiempien käsittelyjen valo pysyy ja vaientaa jokaisen suun (hiljaisuuteen) (Room. 3:19), tuoden ilmi Jumalan oikeudenmukaisuuden.

I. Jumala ja hänen kansansa oikeudenkäynnissä VT:ssa.

1. Syntinen oikeudenkäynnissä Jumalan kanssa. Käydä oikeutta Jumalaa vastaan, epäillä häntä valehtelusta ja pahantahtoisuudesta, on perustavanlaatuinen kiusaus, jonka käärmä kuiskuttaa Eevan sydämeen: ”Ei suinkaan! Ette te kuole! Jumala huiputtaa teitä” (1. Moos. 3:3 ff.); — tämä on syntiä tehneen Aadamin ensimmäinen reaktio: ”Nainen, jonka asetit rinnalleni...”, kaikki paha johtuu sinusta (1. Moos. 3:12); — tämä on Israelin jatkuva synti erämaassa: se unohtaa, että sen Jumala pelasti sen Egyptistä, ja epäilee hänen voimaansa ja uskollisuuttaan. Meriban tapahtuma Punaisenmeren ylityksen jälkeen (2. Moos. 17:7: erisnimi tuo mieleen rib-juuren, joka merkitsee oikeudenkäyntiä) ennakoi kaikki ”turmeltuneen sukupolven” lankeemukset (5. Moos. 32:20) ja kaikki oikeusjutut, joita sen kansa nostaa Jahvea vastaan (Jer. 2:29). Aina on kyse siitä, että kieltäydytään uskomasta Jahvea: keksitään syitä Jumalaa vastaan, asetetaan hänet kyseenalaiseksi ja kiusataan häntä.

2. Jumala käy oikeutta kansansa kanssa. Jumala ei voi sietää tätä kyseenalaistamista, joka loukkaa hänen rakkauttaan. Hän puolestaan ”käy oikeutta” Israelin kanssa (Hoos. 4:1; Hoos. 12:3; Jes. 3:13; Miika 6:2; Jer. 2:9). Profeettallisen perinteen mukaan oikeudenkäynti edellyttää liittoa ja merkkejä, joita se tarjoaa uskolle: Jumala käy oikeutta valittujensa kanssa. Mutta sitä mukaa kuin liitto osoittautuu maailmankaikkeuden keskuksiksi, oikeudenkäynti laajenee ja siitä tulee ”kansojen oikeudenkäynti” (Jer. 25:3), sitten kaikkien värien jumalien oikeudenkäynti (Jes. 41:21–24; Jes. 43:8–13; Jes. 44:6 ff.).

Oikeudenkäynti on julkinen selvitys mahdollisimman suurenmoisissa ja laajoissa puitteissa: ”vuoret, kukkulat, maan perustukset” (Miika 6:1 f.; vrt. Ps. 50:4). Koko maailma kutsutaan todistamaan: Kedar ja Kittimin saaret (Jer. 2:10), samoin kuin ensimmäinen ohikulkija Jerusalemissa tai Juudasta (Jes. 5:3). Jumala astuu esiin todistajiansa kanssa (Jes. 43:10; Jes. 44:8) syyttäjänä (Ps. 50:7, 21; Hoos. 4:1–5), mutta myös kansansa hylkäämään uhrina, joka on käyttänyt kaikki muut keinot (Miika 6:3 f.; Jer. 2:9; ...; Jes. 43:22–25). Hän kehottaa Israelia esittämään perustelunsa (Jes. 1:18; Jes. 43:26; Miika 6:3) ja saa vastaukseksi vain valheellisia kiistämisiä (Jer. 2:35). Kukaan ei voi vastata hänelle: ”yksikään elävä ei voi vanhurskauttaa itseään hänen edessään” (Ps. 143:2). Hänelle jää vain tuomion julistaminen; sen pitäisi olla pelkkä langettava tuomio (Hoos. 2:4; Hoos. 4:1 f.; Jer. 2:9, 29), joka osoittaisi, että vain hän voi puhua, hän, jonka puolella kaikki oikeus on (Jes. 41:24; Jes. 43:12; Jes. 44:7; Ps. 50:7, 21; Ps. 51:6). Silti itse tuomion keskeltä pilkahtaa vielä oikeussuojakeino, ilmoitus perinpohjaisesta käänteestä: ”Tulkaa, selvittäkäämme asia: vaikka syntinne olisivat helakanpunaiset, ne tulevat valkeiksi kuin lumi” (Jes. 1:18; vrt. Hoos. 2:16–25).

3. Job oikeudenkäynnissä Jumalan kanssa. On myönnettävä, että vaikka Jumalan syyttäminen on vakava synti, se on kuitenkin yleinen kiusaus ja voi Jumalan hämmentävien teiden edessä olla, ellei oikeutettu, ainakin kohtalokas. Eikö kärsimys, maailman pahuus aseta Jumalaa syytteeseen? Job on äärimmilleen viedyn kiusauksen esimerkitapaus, ja koko runo näyttää olevan vain Jumalaa vastaan nostettu oikeudenkäynti. Koska kaikki se paha, josta Job kärsii, tulee Jumalalta itseltään (Job 6:4; Job 10:2; Job 16:12; Job 19:21), eikö Jumalan itsensä kuulu puolustaa itseään? Job tietää, että on mieletöntä kuvitella voivansa olla oikeassa Jumalaa vastaan (Job 9:1–13); mutta jos hän voisi ”ajaa asiaansa” (Job 9:14), ”osoittaa menettelynsä oikeaksi hänen edessään” (Job 13:15) ja edes astua hänen eteensä, hän tietää asiansa voittavan (Job 23:3–7) ja hänen ”Puolustajansa... olevan hänen puolellaan” (Job 19:25 ff.). Tämä on kokonaan oikeudenkäynnin kieltä, mutta todellisuudessa Job pysähtyy juuri sillä hetkellä, jolloin hänen valituksestaan tulisi oikeudenkäynti ja hänen kysymyksestään syytös. Hän ei voi ymmärtää Jumalaa eikä anna periksi kiusaukselle syyttää häntä; hän pitää kiinni siitä, että Jumala on hänen puolellaan, ja pysyy hänen palvelijanaan.

On luontevaa, että ihminen esittää Jumalalle nämä pelottavat kysymykset (vrt. Jer. 12:1), eikä Job tehnyt syntiä esittäessään ne; hänen on kuitenkin opittava jättämään ne sikseen. Jumala itse puuttuu asiaan, ihminen ymmärtää

sokeutensa (Jer. 38:1 f.) ja peruuttaa kaikki kysymyksensä (Job 42:6); Jumalan ei tarvitse lausua tuomiota: riittää, että hän on läsnä, niin kaikki selittyy.

II. Jeesuksessa Kristuksessa Jumala päättää oikeudenkäynnin.

Ihmisen synnin nostama ja Jumalan vanhurskauden jatkama oikeudenkäynti saa päätöksensä Jeesuksessa Kristuksessa. Ratkaisu on kuitenkin rohkea ihme, mutta se täyttää tarkoin järjen ja oikeuden vaatimukset, joita ilman oikeudenkäynnillä ei olisi ollut merkitystä. Synti tuomitaan siinä ilman muutoksenhakua ja sovittelua; kaikissa muodoissaan ja kaikissa järjestelmissä, sekä pakanuudessa että juutalaisuudessa, se näyttäytyy Kristuksen edessä ylimpänä pahana, Jumalan radikaalina tunnustamatta jättämisenä ja ihmisen parantumattomana turmeltumisena (Room. 1:18–3:20). Jeesuksen Kristuksen evankeliumissa ilmenevä pyhyys paljastaa kaikkiin sydämiin kätkeytyneen valheen (Room. 3:4), saattaa jokaisen suun hiljaisuuteen (Room. 3:19) ja tuo esiin Jumalan voiton (Room. 3:4).

Tämä voitto on samalla ihmisen pelastus. Oikeudenkäyntinsä aikana syntinen, joka hyväksyy tappionsa ja luopuu oman vanhurskautensa puolustamisesta (Fil. 3:9) uskoakseen anteeksiantoon, armoon ja Jumalan vanhurskauteen Jeesuksessa Kristuksessa, saa näin vanhurskauttamisensa (Room. 3:21–26), arvonsa ja merkityksensä Jumalan edessä. Jeesukseen Kristukseen ja hänen kuolemansa lunastavaan voimaan uskomisen merkitsee samalla omasta, tämän kuoleman aiheuttaneesta synnistä irtisanoutumista ja sen tunnustamista, että on käsittämättömän rakkauden kohteena: Jumala kykenee luovuttamaan ainoan Poikansa vihollisten tähden (Room. 5:6–10; Room. 8:32). Se merkitsee puolustautumisesta ja Jumalan syyttämisestä luopumista, jotta voi antautua rakkaudelle ja kiitoksenannolle. Oikeudenkäynti päättyy täydelliseen sovintoon.

III. Jeesuksen oikeudenkäynti.

Tämä sovinto toteutuu vain uskossa, ja tämän uskon kohteena on Kristus, hänen kuolemansa ja ylösnousemuksensa. Jotta voittaisimme spontaanin liikehännän, joka saa meidät asettumaan Jumalan syyttäjiksi, meidän on tunnistettava Jeesuksessa Isän luovuttama rakas Poika. Syntisen reaktiona on kuitenkin torjua Jumalan anteliaisuus, hylätä hänen lähettämänsä ja nähdä jumalanpilkkua niissä merkeissä, joilla hän osoittaa tehtävänsä. Kaifaan aloittama ja kaikissa Jerusalemin tuomioistuimissa jatkunut oikeudenkäynti on täydellinen esikuva oikeudenkäynnistä, jonka ihminen on ensimmäisestä synnistä lähtien noston Jumalaa vastaan. Kykenemättä luottamaan Jumalaan hän kääntää häntä vastaan kaikki todistukset, joita hän saa Jumalan rakkaudesta.

1. Evankeliumien kertomukset Jeesuksen kärsimyksestä. asettavat kaikki tämän oikeudenkäynnin keskiöön ratkaisevan kysymyksen: onko Jeesus Kristus, Jumalan lähettämä, jonka tehtävänä on maailman pelastus (Matt. 26:63 rinnakk.; Matt. 27:11 rinnakk.; Joh. 19:7)? Ne tuovat kaikki ensiksi esiin varmuuden siitä, että Jeesusta sitoo Jumalaan side, jota mikään voima, ei ihmisten eikä kuoleman voima, kykene katkaisemaan; — ja hänen vastustajissaan totuuden tietoinen torjuminen: juutalaisten oikeudenkäynnin väärissä todistuksissa (Matt. 26:59), Pilatuksen pelkuruudessa (Matt. 27:18, 24), Herodeksen turhamaisuudessa (Luuk. 23:8–11), Barabbaan suosimisessa (Luuk. 23:18; Luuk. 34; Ap. t. 3:24), mutta myös tilanteen puolustelussa (Luuk. 23:34; Ap. t. 3:24), jossa Jumala harkitusti luovuttaa Poikansa ja hylkää hänet (Ap. t. 2:23; Matt. 27:46) synnin vallalle (Luuk. 22:53; Joh. 14:30 f.; 2. Kor. 5:21).

2. Johanneksen evankeliumi. tekee Jeesuksen oikeudenkäynnin esimerkillisen luonteen vielä selvemmäksi. Se ulottuu koko hänen julkisen toimintansa ajalle: jo ensimmäisen Jerusalemissa tehdyn ihmeen yhteydessä ”juutalaiset etsivät Jeesuksen kanssa riitaa” (Joh. 5:16) ja ennakoivat jo hänen kuolemaansa (Joh. 5:18; vrt. Mark. 3:6); kaikki keskustelut, joita ”juutalaisten” ja hänen välillään käydään, ovat kuin oikeudenkäynnin tutkintaa, jossa Jeesus tuo esiin todistuksensa: Johanneksen todistuksen (Joh. 5:33), omat tunnusmerkkinsä ja tekonsa, jotka kaikki muodostavat lopulta sen ainoan todistuksen, jonka hän tahtoo tuoda esiin, Jumalan todistuksen (Joh. 5:31–37; Joh. 8:13–18). Tämän oikeudenkäynnin panoksena on täsmälleen sama kuin synoptikoilla: Jeesuksen messiaaninen ja jumalallinen olemus, hänen asemansa Jumalan Poikana (Joh. 5:18; Joh. 8:25 ff.; Joh. 10:22–38; Joh. 19:7).

3. Jeesuksen oikeudenkäynnin uudelleentarkastelu. on Kirkon ensimmäinen julkinen teko, ja se pysyy sen pysyvänä lähetystehtävänä. Herättäessään Jeesuksen kuolleista Jumala osoitti juhlallisesti hänen asiansa oikeaksi ja saattoi hänen vastustajansa häpeään; hän teki Herraksi ja Kristukseksi (Ap. t. 2:36) sen, jonka he olivat tuominneet kuolemaan. Kun Jumala tekee tästä ylösnousemuksesta voimannäytön sijasta kutsun uskoon ja kääntymykseen, hän osoittaa, että hänen voittonsa on hänen anteeksiantonsa voitto. Tämä kaksinkertainen julistus — Jumalan voitto syntisistä ja pelastus, jonka tämä voitto tuo syntisille — on vastasyntyneen Kirkon julistuksen keskeinen teema (Ap. t. 2:36). Se vastaa täsmälleen Paavalin Roomalaiskirjeessä esittämää teologiaa.

Sellainen on se todistus, jonka kristitty antaa maailmalle. Kuten apostolit Jerusalemissa, hänen tehtävänä on osoittaa maailmalle sen oikeudenkäynnin vääräys, jota se lakkaamatta ajaa Jumalaa ja Kristusta vastaan. On luonnollista, että kristitty viedään oikeuden eteen, että häntä syytetään ja että hänen läheisensä luovuttavat hänet (Mark. 13:9–13 rinnakk.); väistämätöntä on, että maailma vihaa ja vainoa Kristuksen opetuslapsia (Joh. 15:18 ff.) ja että heidän koko olemassaolonsa joutuu sen säälimättömän katseen alaiseksi (1. Kor. 4:9); heidän on oltava ”aina valmiit puolustamaan (omaa) toivoaan” kenen tahansa edessä (1. Piet. 3:15). Mutta tämä oikeudenkäynti ei ole heidän, vaan se on Kristuksen oikeudenkäynti, joka jatkuu ja josta heidän tulee todistaa. Siksi heidän todistuksensa ei

ole heidän omaansa, vaan Pyhän Hengen todistusta (Mark. 13:11); erehtymättömänä puolustajana Puolustaja heidän suunsa ja elämänsä kautta ”saattaa maailman syylliseksi” ja tekee uskovien silmien edessä ilmeiseksi maailman asian vääryyden ja Jeesuksen Kristuksen vanhurskauden (Joh. 16:8–11).

JG

Katso myös: → colere B AT II 2 — Tuomio — Vanhurskauttaminen — mensonge I — Puolustaja 3 — Vaino — temoignage